

**OPO – Organisasjonen
mot politisk overvåking**
Postboks 628 Sentrum
0106 Oslo
Telefon 900 19 985
e-post: overvak@opo.as
Bank giro 0537.51.98403
<http://home.no.net/overvak/>

Medlemsbulletin nr. 1/2009

- **Årsmøtet 2009 – referat**
- **Arbeidsutvalg og styre i OPO 2009**
- **Årsmelding 2008**
- **Regnskap 2008 og budsjett 2009**
- **Svenske brudd på menneskerettighetene**
- **Kontingentinnbetaling**
- **Den andre versjonen**
- **PST bygger opp om fordommer**

REFERAT FRA OPOs ÅRSMØTE 2009

Møtet ble avholdt den 27. januar 2009 kl. 17.00 i Foredragssalen i Deichmanske bibliotek

Annonsering i Klassekampen og Friheten. Innkalling med brev til samtlige medlemmer. Innkallingen ble godkjent.

14 medlemmer (inklusive AU og styre) var til stede.

1. Konstituering:

Møteleder, Geir Hovland

Referent, Kjell Horn

2. Styrets årsmelding.

Årsmeldingen ble lagt fram på møtet og gjennomgått. Den ble kommentert på et par punkter:

- Mulighet for fortsatt innsyn? Det er det i prinsippet ikke. Men OPO vil likevel fortsatt gi juridisk veiledning til overvåkede eller deres familier ved behov.
- Etnisk overvåking? Fra samisk medlem ble dette spørsmålet reist, og OPO mener dette er en tråd som bør følges opp.

Årsmeldingen ble tatt til etterretning.

3. Revidert regnskap.

Regnskap for 2008, revidert av Dag Tangen og funnet i orden, ble lagt fram. Regnskapet ble godkjent.

4. Budsjettforslag

Forslag til budsjett for 2009 ble lagt fram, gjennomgått og godkjent.

5. Innkomne forslag

Det var ikke kommet forslag til behandling fra medlemmer av OPO, men styret v/AU hadde selv to saker som det ønsket å ta opp:

- Navneendring vis a vis Brønnøysundregistrene: I Brønnøysund er vi registret som *Organisasjonen mot politisk overvåking*, uten forkortelsen/logoen OPO. Styret foreslo å endre navn på organisasjonen slik: *OPO – Organisasjonen mot politisk overvåking*. Forslaget ble vedtatt.
- ”Den andre versjonen”. Etter en del tilløp til å samle de overvåkedes egne historier mellom bokpermer har strandet, har AU nå hatt kontakt med forlag som sier seg interessert. AU fikk årsmøtets fullmakt til å arbeide videre med saken.

6. Valg av styre og arbeidsutvalg

Valgkomiteens forslag til AU, styre og varamedlem ble godkjent med akklamasjon. Ingen alternative forslag ble fremmet.

7. Valg av revisor

Dag Tangen ble gjenvalgt.

8. Valg av valgkomite

Styret foreslo gjenvalg av Unni Hagen og Ivar Nygaard.

Valgt med akklamasjon.

Kjell Horn, referent

ARBEIDSUTVALG OG STYRE 2009

Arbeidsutvalget:

Geir Hovland, (leder) H. N. Hauges v. 39 A, 1523 Moss, Tlf (a) 22 42 62 00, (p) 69 25 14 38, (m) 930 56 207, (f) 22 33 31 84, e-post: ghov@reiss-andersen.no og gei-ho@online.no

Kjell Horn (sekretær), Skovveien 7, 0257 Oslo. Tlf (p) 22 44 18 58 (m) 906 13 595, e-post: kjell.horn@oslo.online.no

Tor Bernhardsen, (dataansvarlig) Grevlingv. 64 A, 0595 Oslo, Tlf (p) 22 25 84 69, (a) 22 00 77 90, (m) 908 86 708, e-post: tor.bernhardsen@gramo.no

Åsmund Langsether, (medlem) Kurlandstien 8 i, 1052 Oslo, Tlf (m) 911 93 886, e-post: aa-langs@online.no

Styremedlemmer:

Erling Folkvord, Haakons g. 11 B, 0652 Oslo. Tlf (p) 22 68 69 97 (m) 415 10 303, e-post: erfolk@online.no

Berit Rusten, Innherredsvegen 2 A, 7014 Trondheim, Tlf (p) 73 53 56 56, e-post: beritrusten@gmail.com

Peder Martin Lysestøl, Steinberget 5, 7018 Trondheim, Tlf (p) 73 51 29 22, (a) 73 55 93 63, e-post: peder.lysestol@ahs.hist.no

Unni Hagen, Ribstonv. 27 B, 0585 Oslo, Tlf (p) 22 65 57 54, (a) 23 06 26 16, (m) 480 03 817, (f) 23 06 25 20, e-post: unni.hagen@fagforbundet.no

Torgny Hasås, Langg. 17, 0566 Oslo, Tlf (m) 918 79 767, e-post: torgny@hasaas.no

Knut Hartmann Olsen, Karl Johans gt. 8. 0154 Oslo, Tlf (a) 22 33 27 96, e-post: knut@nkp.no

Varamedlemmer:

Ivar Nygaard, Norderhovg. 26, 0654 Oslo, Tlf (p) 22 68 33 34, (m) 900 19 597 e-post: ivar_nygaard@hotmail.com

ÅRSMELDING 2008

ORGANISASJONEN MOT POLITISK OVERVÅKING

OPO ble stiftet på et møte i Oslo 28. november 2001.

Det første ordinære årsmøtet ble holdt 20. januar 2003, det siste 23. januar 2008.

ÅRSMØTET 2008

Årsmøtet 2008, som ble holdt den 23. januar, valgte dette styret med arbeidsutvalg:

Arbeidsutvalg:

Geir Hovland (leder), Kjell Horn, Tor Bernhardsen og Åsmund Langsether

Styremedlemmer:

Erling Folkvord, Berit Rusten, Peder Martin Lysestøl, Unni Hagen, Torgny Hasås, Knut Hartmann Olsen og Anthony Turgay Backe

Varamedlemmer:

Kjell Bygstad og Ivar Nygaard

Revisor:

Dag Tangen (gjenvalg)

Valgkomité

Kjell Bygstad, Unni Hagen og Ivar Nygaard

Årsmøtet 2008 avsluttet som et medlemsmøte der Per Maurseth fra Innsynsutvalget informerte om arbeidet i utvalget og utvalgets avsluttende rapport som nettopp var lagt fram.

ADMINISTRASJON

Styremøter

I 2008 har det vært avholdt ett styremøte.

Arbeidsutvalget

Arbeidsutvalget har hatt ti møter (fram til 1. januar 2009). AU har fordelt arbeidsoppgavene seg i mellom med Geir Hovland som leder og Kjell Horn som sekretær. I arbeidet med medlemsbulletinene har styremedlem Unni Hagen bistått sekretæren. En rekke henvendelser om råd og hjelp med enkeltsaker hos Innsynsutvalget har blitt drøfta og så fulgt opp av Geir Hovland. OPO bør informere nye medlemmer om denne muligheten til å få juridisk assistanse. Åsmund Langsether har hatt som særlig oppgave å følge opp arbeidsprogrammets kapittel 3: "Sikre historisk materiale", se egen omtale. Tor Bernhardsen har hatt ansvaret for løpende oppgradering av hjemmesiden og ajourføring av medlemslista.

Medlemsutvikling

OPO hadde per 1. desember 2008 ca. 230 medlemmer, hvorav 150 hadde betalt kontingenten. Purring har vært sendt ut to ganger. Statistikk over betalende medlemmer:

2002:	183 betalt
2003	229 betalt

2004	209 betalt
2005	202 betalt
2006	170 betalt
2007	150 betalt
2008	150 betalt

Medlemmer som ikke har betalt kontingent de siste fire årene eller mer, eller som har flyttet uten å oppgi ny adresse, har vi strøket av lista.

Synkende medlemstall har i hovedsak tre årsaker, slik AU ser det; den første og helt naturlige er at frafall pga. høy alder eller død hos medlemmene, den andre er at OPOs primære oppgave, slik stifterne definerte den og slik det går fram av formålsparagrafen, i hovedsak er oppfylt på en måte som ikke maner til fortsatt engasjement, og den tredje er at nye grupper som er overvåket ikke finner at "gamle" OPO er det rette organet for å løse *deres* "moderne" behov.

AU mener likevel det er riktig å opprettholde organisasjonen som en beredskap når aggressiv politisk overvåking igjen blir tydeliggjort i samfunnet. Dessuten er det viktig at vi finnes som høringsinstans når endringer med relevans for overvåking er på trappene i lovverket.

Økonomi

AU kjører en forsiktig linje hva økonomi angår, uten ekstravaganser av noe slag. Likviditeten er derfor grei – i forhold til nåværende aktivitetsnivå. Her viser vi ellers til regnskap for 2008 og forslag til budsjett for 2009.

Kontoret

Vi har disponert kontoret i Samfunnshuset, 7. etasje, brukt det etter behov og også holdt styremøtet vårt der. Men det meste av det rutinemessige kontorarbeidet har imidlertid vært gjort fra de respektive hjemmekontorene til AU-medlemmene.

OPOs hjemmeside på nettet (<http://home.no.net/overvak/>).

Gjennom hjemmesiden har OPO sitt eget massemedium, noe som er svært viktig i en tid da "våre" saker sjelden når fram i aviser og andre medier. Siden har vært lite oppdatert i 2006, 2007 og 2008. Dette bør rettes i løpet av 2009.

OPO kan ellers nås i e-post: overvak@opo.as eller i telefon 900 19 985.

Informasjon til medlemmene/Bulletinene

AU har i 2008 sendt ut OPO-Bulletin tre ganger.

Av innholdet kan nevnes:

- Sluttrapporten fra Innsynsutvalget, en omtale og vurdering fra AU.
- OPOs årsmelding for 2007.
- Pressemelding fra årsmøtet 2008.
- Brev til EOS-utvalget om rettssikkerheten i terrorsaker med svar fra utvalget.
- Ivar Nygaards minnetale over Kjell Bygstad som døde 7. august 2008.

Informasjonsbrosjyre

Våren 2004 – like før 1. mai – fikk vi laget en informativ og fint utseende informasjonsbrosjyre. AU bestemte teksten. Ida Nygaard gjorde layouten og sto for trykkingen. Brosjyren ble revidert litt våren 2006 og kan lastes ned fra hjemmesiden.

Forholdet til justisdepartementet

Justisdepartementet avsto OPOs søknad om driftsstøtte også for 2008.

Den 11. januar 2006 sendte vi brev til Justisdepartementet om permanent innsynslov

som det kan bli tungt å få igjennom. Verken i 2007 eller 2008 oppnådde vi noen bevegelse i saken, men avgående AU oppfordrer likevel det kommende om å følge opp kravet om permanent innsynslov med uforminsket styrke. Kravet om en permanent innsynslov må knyttes til kravet om en fast nedgraderingsordning for de hemmelige tjenestene.

Sikring av historisk materiale.

OPOs oppfordring om å sikre det historiske materialet som finnes i mappene, ved at medlemmene sender kopi av mappene sine til Riksarkivet, synes mindre aktuelt etter at vi har fått opplyst at Innsynsutvalget etter avsluttet arbeid, har sendt alt sitt materiell til Riksarkivet for oppbevaring for framtida.

Når det gjelder prosjektet ”Den andre versjonen”, der målet var å samle inn de overvåkedes egne versjoner, ser det ut som det var et for stort sprik mellom våre ambisjoner og våre muligheter for å få økonomisk og faglig støtte til arbeidet. Det nærmeste vi kom, var en hyggelig kontakt med professor Knut Kjeldstadli og en av hans studenter. Men heller ikke dette førte fram.

Deltaking i den offentlige debatten.

OPO-medlemmer har ved flere anledninger markert seg i den offentlige debatten om overvåking, blant annet

- EU som overvåkingssamfunn
- Personvernet i fare
- Rettssikkerheten i terrorsaker
- Telefonavlytting

Utvide politisk kontaktnett

Dette er en del av arbeidsprogrammet vårt. Men det later til at nye grupper som blir overvåket, velger å finne sine egne løsninger i stedet for å benytte seg av våre erfaringer. Tilbudet fra OPO står selvsagt like fullt ved lag, og vi vil i framtida også holde et våkent øye med det som skjer på overvåkingsfronten i samfunnet.

KONKLUSJON OG OPPSUMMERING

Valgene

Sammensetningen av styret og AU viser at disse organene er helt uten representanter for mennesker med annen etnisk bakgrunn enn den norske. Dette er uheldig, både generelt sett – og spesielt med tanke på ”det nye fiendebildet”. Videre er den skjeve kjønnsbalansen et problem – med overveldende mannsdominans.

Når det er sagt, kan vi likevel konstatere at samarbeidet i AU har fungert utmerket, mens det øvrige styret med varamedlemmer mest har fungert som et representantskap.

Politisk arbeid

OPO har siden stiftelsen i 2001 hatt – og vil fortsatt ha – en viktig rolle som vaktbikkje på feltet politisk overvåking. Teknologisk og politisk går utviklingen raskt og i overraskende sprang som det er vanskelig å forutse. Det er derfor viktig at vi har en best mulig beredskap for påvirkning av opinionen og besluttende politiske organer. Styre og arbeidsutvalg har påtatt seg et stort ansvar her.

OPO – REGNSKAP OG BUDSJETT

		REGNSKAP		BUDSJETT	
		2008	2007	2008	2009
INNEKTER					
3000	Kontingent	41 350,00	32 200,00	40 000,00	40 000,00
3001	Medlemstøtte	6 500,00	21 350,00	5 000,00	5 000,00
3006	Renteinntekter	129,07	107,87	100,00	250,00
	SUM INNEKTER	47 979,07	53 657,87	45 100,00	45 250,00
UTGIFTER					
6010	Kopiering, trykking			5 000,00	5 000,00
6810	Andre driftsutgifter	2 192,00	6 021,00	32 000,00	5 000,00
6310	Kontorrekvisita	1 934,00	2 598,00	2 500,00	2 500,00
6300	Leie av lokaler	12 000,00	13 500,00	12 000,00	12 000,00
6510	Annonser			3 000,00	
6610	Telefon, internett	8 185,71	7 573,78	6 000,00	2 500,00
6620	Utg. til internett		3 395,98	4 000,00	5 000,00
6650	Porto	8 400,00	7 050,00	5 000,00	8 500,00
6710	Utgifter til data		6 625,00	2 500,00	
7110	Reiseutgifter	230,00	256,00	1 500,00	1 500,00
7770	Bankomkostninger	56,00	146,00	150,00	150,00
	SUM UTGIFTER	32 997,71	47 165,76	73 650,00	42 150,00
	Resultat	14 981,36	6 492,11	- 28 550,00	3 100,00
BALANSE 31.12					
	BANKINNSKUDD	90 483,02	80 485,15		
	SUM AKTIVA	90 483,02	80 485,15		
PASSIVA					
	Skyldig husleie	6 000,00	12 000,00		
	Skyldig telefon	1 027,66	711,15		
	Annen gjeld	700,00			
	SUM PASSIVA	7 727,66	12 711,15		
	EGENKAP. 31.1	82 755,36	67 774,00		
	SUM GJELD OG EGENKAPITAL	90 483,02	80 485,15		
	EGENKAP. 01.01	67 774,00			
	ÅRETS RESULTAT	14 981,36			
	EGENKAP. 31.12	82 755,36			
Oslo, 21.01.09					
Geir Hovland					

SVENSKE BRUDD PÅ MENNESKERETTIGHETENE

I Sverige har regjering og riksdag vedtatt en lov - FRA-loven - som ut fra vidt definerte etterretningsformål gir Forsvarets radioanstalt adgang til å overvåke all elektronisk kommunikasjon som passerer Sveriges grenser. Største delen av den norske kommunikasjonen med omverdenen går gjennom Sverige og omfattes derfor av denne adgangen til overvåking.

Svenske politikere som er tilhengere av denne loven, har understreket at det særlig er utenlandsk kommunikasjon som er målet for denne overvåkingen. Utenriksminister Carl Bildt har sågar uttalt at et vesentlig formål er å kunne bytte informasjon med andre lands tjenester i den "handelen" med etterretningsinformasjon som foregår internasjonalt.

Organisasjonen Centrum för rättvisa har klaget den svenske staten inn for menneskerettighetsdomstolen i Strasbourg. Klagen bygger på at denne svært vide adgangen til overvåking innebærer et brudd på retten til privat liv og retten til å kommunisere fritt med omverdenen. Klagen bygger også på at de formål som gir rett til overvåking er svært vage og generelle. Uttrykk som kartlegging av "yttre hot" vil i praksis gi nærmest fri adgang til overvåking.

Det er grunn til å minne om det norske kriteriet: trussel mot rikets sikkerhet. Dette begrepet ble strukket og tøyd alt etter som de politiske konjunktorene tilsa.

Dessuten gir FRA-loven ikke effektive rettsmidler å benytte dersom man mener seg overvåket og ønsker å klage over dette. Loven åpner ikke for å gi de overvåkede innsyn eller informasjon om den overvåking som har skjedd.

Den norske avdelingen av den internasjonale juristkommisjonen – ICJ – har avgitt en støtteerklæring til denne klagen. Her tas i tillegg opp sider ved loven som særlig rammer utenlandske borgere, for eksempel norske. Det pekes med rette på at utenlands borgere vil være rettsløse i forhold til FRA-loven.

På grunn av den kritikk FRA-loven har vakt i Sverige, har regjeringen varslet noen forslag som skal ivareta rettssikkerheten bedre. Men dersom dette blir gjennomført, skal slike begrensninger bare gjelde for borgere som er bosatt i Sverige.

Norske borgere vil derfor fortsatt være rettsløse og risikere at privat kommunikasjon som passerer svenskegrensa blir overvåket og at opplysningene blir lagret og misbrukt og benyttet som handelsvare overfor andre overvåkingstjenester.

Norske myndigheter vil altså gjennom handel med svensk etterretning kunne skaffe seg overvåkingsmateriale som de ikke selv lovlig kunne skaffe i Norge!

OPO støtter ICJ-Norway i dens klageskriv til menneskerettighetsdomstolen. Det er viktig å markere motstand mot den form for totalitær tenkning som ligger til grunn for den svenske lovgivning og som også har preget bl.a. engelsk og amerikansk lovgivning i den såkalte "kampen mot terror".

Slik lovgivning truer ikke bare privatlivets fred og ytringsfriheten på det private plan, men også ytringsfriheten og organisasjonsfriheten generelt i samfunnet. Elektronisk kommunikasjon er helt sentralt for at disse demokratiske frihetene skal fungere i

dagens samfunn. Beskyttelse mot overvåking av slik kommunikasjon er derfor et helt sentralt krav!

OPO etterlyser også klar markering fra norske politiske partier mot FRA-loven. Her bør ikke partiene få anledning til å tie saken i hjel.

Geir Hovland
Leder

KONTINGENTINNBETALING

OPOs medlemmer er forholdsvis presise med innbetaling av kontingent. Men det gjelder ikke alle, og nå appellerer vi til dere som ikke har betalt kontingenten på 250 kroner om å gjøre det så snart som mulig og helst innen utgangen av mars måned. Den viktigste grunnen til at OPO trenger disse pengene, er egenfinansiering av prosjektet ”Den andre versjonen”, se nedenfor.

DEN ANDRE VERSJONEN

Under punktet ”Sikring av historisk materiale” i årsmeldingen for 2008 tar vi opp problemene med å få realisert planen om å samle en dokumentasjon av hvordan vi som har vært gjenstand for politisk overvåking, selv har opplevd dette. Nå ser det imidlertid ut til at vi – i litt mindre ambisiøst omfang enn opprinnelig tenkt – likevel kan komme i gang med arbeidet. Planen er at OPO-medlemmer som er motivert for det, enten selv leverer inn sine historier til Arbeidsutvalget, eller at to av oss som er pensjonister (med brukbar tid og PC) har samtaler med dere som så resulterer i nedskrevne beretninger.

Vi har kontakt med forlag som er interessert i prosjektet. Men de har en praksis som betinger at forfatter/organisasjon må skyte inn en egenandel på fra 40 til 60.000 kroner, avhengig av førsteopplag, omfang på markedsføring med mer.

Årsmøtet 2009 ga sin tilslutning til planen, jfr. pkt 5 i referatet, men for å få den realisert, er vi avhengige av tre forhold – minst:

1. Tilstrekkelig mange av OPOs medlemmer må være villige til å bidra med sine historier.
2. Samarbeidet med AU må gå greit, og
3. Vi må reise den nødvendige kapitalen.

Gitt disse forutsetningene burde vi i løpet av 2009/2010 kunne få på plass en verdifull samling dokumentasjon. Så dermed følgende doble oppfordring;

1. De som ikke har betalt kontingent for 2009, gjør det nå, og
2. Dere som kan tenke der å bidra med historien deres, melder fra til en av oss i AU slik at vi kan ha en første samtale rundt prosjektet.

– PST bygger opp om fordommer

Norsk Studentunion reagerer sterkt på PSTs ønske om å kontrollere studenter og forskere fra såkalte bekymringsland.

■ BJØRN S. KRISTIANSEN

Ingvild Reymert i Norsk Studentunion (NSU) mener PST-sjef Jørn Holme stigmatiserer internasjonale studenter, og er med på å bygge opp om fordommer når han etterlyser strengere kontroll av utenlandske studenter og forskere.

I går la Politiets sikkerhetstjeneste (PST) fram sin trusselvurdering for 2009, og et av hovedpoengene var strengere kontroll. Frykten er at noen skal tillegne seg kunnskap og teknologi som kan brukes til å utvikle masseødeleggelsesvåpen.

DÅRLIG NORGESREKLAME

NSU-lederen frykter det kan føre til mistenkeliggjøring av internasjonale studenter. Resultatet kan bli dårligere integrering av utenlandsstudenter, og dårlig reklame for Norge som forskningsnasjon, ifølge Reymert.

– I ytterste konsekvens kan det gå utover forskningsmiljøet i Norge, sier Reymert til Dagsavisen.

Fredag denne uken legges det fram en stortingsmelding om internasjonali-sering.

– Den kanskje viktigste oppgaven er å legge bedre til rette for å lokke internasjonale studenter til Norge, og få dem til å trives her. Dette bidrar til det motsatte, sier Reymert.

Jørn Holme avviser at PST stigmatiserer noen, fordi det ikke gjelder internasjonale studenter generelt.

– Dette gjelder noen ytterst få studenter fra noen få bekymringsland, sier han.

REVIDERER SIKKERHETSINSTRUKS

Utlendingsdirektoratet (UDI) har allerede en instruks for hvordan utlendings-saker som berører Norges sikkerhet skal håndteres. Utenlandske studenter er ikke nevnt spesielt, men slike saker fanges likevel opp, mener assisterende direktør i UDI, Frode Forfang.

Til Dagsavisen sier han at det foregår et samarbeid mellom UDI og arbeids- og inkluderingsdepartementet om en revidering av instruksen, der blant annet en presisering i forhold til utenlandske studenter kan være aktuelt. UDI og PST har ellers en tett dialog om utlendingsaker som angår rikets sikkerhet.

En ny instruks vil ifølge Forfang være klar i løpet av året.

bjorn.kristiansen@dagsavisen.no